

Aquaculture Stewardship Council

Moduł dotyczący łańcucha nadzoru

Wersja 1.0

Maj 2022

Informacja o prawach autorskich

© 2021 Stichting Aquaculture Stewardship Council Foundation. Wszystkie materiały audio i wideo oraz teksty zawarte na niniejszej stronie (w tym wszystkie nazwy, dane, normy, obrazy, znaki towarowe i logo) są chronione znakami towarowymi, prawami autorskimi lub innymi prawami własności intelektualnej, które stanowią własność fundacji Stichting Aquaculture Stewardship Council Foundation bądź jej jednostek zależnych, licencjodawców, licencjobiorców, dostawców lub klientów.

Adres do korespondencji:

Aquaculture Stewardship Council
Daalseplein 101
3511 SX Utrecht
Holandia

Numer w rejestrze handlowym: 34389683

Odpowiedzialność

Odpowiedzialność za treść dokumentu ponosi Aquaculture Stewardship Council (Rada ds. akwakultury, ASC).

Dostępne wersje:

Nr wersji	Data	Opis zmian
1.0	10 marca 2022 r.	Zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą ASC
1.0	30 maja 2022 r.	Data wydania
1.0	30 maja 2023 r.	Data wejścia w życie

Informacje na temat ASC

ASC to skrót od Aquaculture Stewardship Council. Aquaculture Stewardship Council jest niezależną organizacją typu non-profit. Organizacja ASC została założona w 2010 roku przez WWF (World Wildlife Fund) oraz IDH (The Sustainable Trade Initiative) w celu zarządzania globalnymi normami odpowiedzialnej akwakultury. Normy ASC były pierwotnie opracowywane przez Aquaculture Dialogues – konferencje przy okrągłym stole zainicjowane i koordynowane przez WWF.

Czym jest ASC?

Certyfikacja i logo ASC są formą uznania i nagrodzenia odpowiedzialnego podejścia do akwakultury.

ASC to międzynarodowa organizacja współpracująca z producentami z sektora akwakultury, przetwórcami owoców morza, producentami pasz, sprzedawcami detalicznymi i usługodawcami z branży gastronomicznej, naukowcami, organizacjami na rzecz ochrony środowiska, organizacjami pozarządowymi oraz ogółem społeczeństwa w celu promowania najlepszych praktyk środowiskowych i społecznych w obszarze akwakultury.

Czym zajmuje się ASC?

W ramach współpracy ze swoimi partnerami ASC prowadzi program, który kształtuje światowe rynki akwakultury poprzez promowanie najlepszych praktyk środowiskowych i społecznych w obszarze akwakultury. ASC dąży do zwiększenia dostępności produktów akwakultury posiadających certyfikat zrównoważonej i odpowiedzialnej produkcji. Logo konsumenckie ASC świadczy o zgodności procesów produkcji oraz łańcucha nadzoru z normami i ułatwia konsumentom wybór produktów certyfikowanych przez ASC.

Jakie są ambicje ASC?

ASC kształtuje globalne praktyki stosowane w akwakulturze poprzez:

Wiarygodność: Normy opracowane zgodnie z wytycznymi [ISEAL](#) oraz Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), czyli wielostronnymi, otwartymi i przejrzystymi metrykami opartymi na badaniach naukowych.

Skuteczność: Ograniczenie do minimum skutków środowiskowych i społecznych komercyjnej akwakultury poprzez kontrolowanie kluczowych czynników oddziaływania oraz zwiększenie wydajności hodowli.

Wartość dodana: Ułatwienie kontaktów hodowcy–rynek dzięki promocji odpowiedzialnych praktyk za pomocą logo konsumenckiego.

Ogólny zarys systemu ASC

System ASC składa się z 3 elementów:

1. Normy ASC

ASC współpracuje z niezależnymi zewnętrznymi organizacjami certyfikacyjnymi, które oferują usługi certyfikacji firmom hodującym jeden lub kilka gatunków lub wytwarzającym produkty, dla których normy zostały zatwierdzone przez ASC.

Grupy gatunków wybrano ze względu na ich potencjalne oddziaływanie na środowisko i społeczeństwo, ich wartość rynkową oraz udział (lub potencjalny udział) w obrocie międzynarodowym. Obecnie do gatunków objętych normami należą: uchwec; małże (ostrygi, omulki, przegrzebki); płastuga; pstrąg słodkowodny; pangasius; łosoś; okoń morski; dorada i kulbin; seriola i kobiowate; krewetki; tilapia oraz tropikalne ryby morskie. Istnieje także wspólna norma ASC i MSC dotycząca wodorostów. ASC cały czas pracuje nad kryteriami i wskaźnikami mającymi zastosowanie do innych gatunków akwakultury z potencjałem komercyjnym.

Dzięki konferencjom Aquaculture Dialogues w pracach nad normami ASC wzięło udział ponad 2 tys. osób, w tym hodowcy ryb, przetwórcy owoców morza, sprzedawcy detaliczni, usługodawcy z branży gastronomicznej, organizacje pozarządowe, agencje rządowe i ośrodki badawcze. Powszechne, otwarte i przejrzyste konferencje Aquaculture Dialogues skupiły się na sposobach ograniczenia kluczowych skutków środowiskowych i społecznych akwakultury. Wynikiem każdej konferencji było opracowanie wymagań dla jednego lub szeregu głównych gatunków akwakultury. Proces tworzenia norm przebiegał zgodnie z wytycznymi *Kodeksu dobrych praktyk ISEAL w wyznaczaniu norm społecznych i środowiskowych* oraz *Wytycznymi technicznymi FAO dotyczącymi certyfikacji w sektorze akwakultury*. Normy, opracowane na podstawie badań naukowych, wyników pracy oraz metryk, będą stosowane globalnie do systemów produkcji obejmujących różne rodzaje, miejsca i skale działalności.

Normy stanowią własność ASC, która zarządza nimi jako niezależna organizacja ustanawiająca normy. Kontrola i aktualizacja istniejących norm oraz rozwój nowych norm odbywają się zgodnie ze ścisłymi wytycznymi.

W czerwcu 2021 roku organizacja ASC wydała normę dotyczącą pasz, która jest uzupełnieniem norm gatunkowych i pomaga w procesie uznawania odpowiedzialnych praktyk akwakultury.

2. Zewnętrzne audyty przeprowadzane przez akredytowane organy ds. oceny zgodności (OOZ)

Podmioty ubiegające się o certyfikat ASC podejmują współpracę z organem oceny zgodności (OOZ). Tylko klienci, którzy otrzymali certyfikat od OOZ akredytowanego przez organ akredytujący wyznaczony przez ASC, mają prawo sprzedawać certyfikowane produkty w ramach

uznanego łańcucha nadzoru i mogą oznaczyć swój produkt logo, oświadczeniami i innymi znakami towarowymi ASC.

Akredytacja to proces, podczas którego OoZ podlegają ocenie w celu określenia ich zdolności do przeprowadzenia certyfikacji zgodnie z normami ASC. Proces akredytacji obejmuje coroczne oceny akredytowanych OoZ oraz przeprowadzanych przez nie audytów ASC. ASC współpracuje z wyznaczonymi organami akredytującymi (WOA), które świadczą usługi akredytacji na rzecz ASC.

WOA ASC odpowiada za ocenę OoZ względem wymagań opisanych w treści niniejszego dokumentu. Wszystkie decyzje akredytacyjne są podejmowane przez WOA samodzielnie, zgodnie z normą ISO 17011. Niezależność ASC, WOA i OoZ gwarantuje wysoką jakość i obiektywność audytu oraz decyzji certyfikacyjnych podejmowanych w stosunku do klientów z całego świata.

3. Certyfikacja łańcucha nadzoru MSC i znaki towarowe ASC

Logo i oświadczenia ASC zostały opracowane z myślą o stosowaniu przez certyfikowane i licencjonowane hodowle, przetwórców i dystrybutorów, aby wszyscy członkowie łańcucha wartości, a zwłaszcza konsumenci, mogli z łatwością rozpoznać produkty z certyfikatem ASC. Stosowanie logo, oświadczeń i znaków towarowych ASC jest możliwe wyłącznie w przypadku produktów, które są sprzedawane poprzez certyfikowany łańcuch nadzoru umożliwiający śledzenie pochodzenia certyfikowanych produktów od momentu produkcji po ostateczną sprzedaż. Na potrzeby ASC łańcuch nadzoru jest certyfikowany za pomocą systemu łańcucha nadzoru MSC. Tylko produkty pochodzące z firm z certyfikatem ASC, sprzedawane przez łańcuch nadzoru certyfikowany przez MSC (ASC), mogą być oznaczone logo, oświadczeniami lub znakami towarowymi ASC.

Firmy, które już posiadają certyfikat zgodności z normą MSC dotyczącą łańcucha nadzoru i chciałyby zająć się obrotem produktami certyfikowanymi przez ASC, mogą złożyć do swojego OoZ wniosek o rozszerzenie zakresu w celu uzupełnienia swojego certyfikatu o produkty ASC. W zależności od normy ASC/MSC dotyczącej łańcucha nadzoru konieczne może być spełnienie dodatkowych wymagań. Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej ASC.

Podobnie jak sama norma ASC, logo, oświadczenia i znaki towarowe ASC stanowią własność organizacji ASC, która reguluje wszystkie aspekty ich użycia.

Spis treści

Wstęp	7
Odniesienia normatywne	7
CZĘŚĆ A: Uzupelnienie normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja domyślna v5.0, normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja grupowa v2.0 oraz normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja dla organizacji mających kontakt z klientem v2.0 (wymagania dla organizacji)	8
Prawo do ubiegania się o certyfikat łańcucha nadzoru ASC	8
Zasada 1. Certyfikowane produkty pochodzą od certyfikowanych dostawców	8
Zasada 4. Pochodzenie certyfikowanych produktów jest możliwe do prześledzenia, a ich ilości są dokumentowane	9
Zasada 5. System zarządzania organizacji spełnia wymagania niniejszej normy	10
CZĘŚĆ B: Uzupelnienie warunków certyfikacji łańcucha nadzoru v3.1 (wymogi dotyczące OoZ)	13
Brak prawa do ubiegania się o certyfikację	13
6.3. Zastosowanie i rozszerzenie zakresu	14
7. Planowanie audytu	14
11.3. Częstotliwość kontroli, dodatkowe audyty i niezgodności	14
CZĘŚĆ C: Uzupelnienie ogólnych warunków certyfikacji MSC v2.4.1 (wymogi dotyczące OoZ)	16
4.8.6. Umowa z klientami	16
7.4.9. Podstawy zawieszenia certyfikatu łańcucha nadzoru	16
CZĘŚĆ D: Uzupelnienie terminologii MSC-MSCI v1.3	17
Produkt niezgodny z wymogami ASC	17
Zakres normy dotyczącej łańcucha nadzoru	17
Oszustwo dotyczące owoców morza	17

Wstęp

Wymagania niniejszego modułu dotyczącego łańcucha nadzoru ASC są normatywne dla wszystkich organów ds. oceny zgodności (OOZ) przeprowadzających audyty łańcucha nadzoru, obejmującego swym zakresem produkty ASC.

Niniejszy dokument stanowi uzupełnienie wymagań określonych w dokumentach MSC:

- [Norma dotycząca łańcucha nadzoru: wersja domyślna v5.0,](#)
- [Norma dotycząca łańcucha nadzoru: wersja grupowa v2.0,](#)
- [Norma dotycząca łańcucha nadzoru: wersja dla organizacji mających kontakt z klientem v2.0,](#)
- [Warunki certyfikacji łańcucha nadzoru v3.1,](#)
- [Ogólne warunki certyfikacji v2.4.1](#) oraz
- [Terminologia MSC-MSCI v1.3.](#)

UWAGA: Cytaty pochodzące z dokumentów MSC *zaznaczono kursywą*. Zachowano oryginalną numerację.

Odniesienia normatywne

Dokumenty wymienione poniżej stanowią część warunków certyfikacji ASC.

Poniższe dokumenty mają zastosowanie bezpośrednio do wnioskodawców ubiegających się o certyfikację łańcucha nadzoru oraz posiadaczy certyfikatu:

- a) Niniejszy moduł dotyczący łańcucha nadzoru ASC
- b) Norma MSC (ASC) dotycząca łańcucha nadzoru
- c) Regulamin ASC dotyczący przechowywania i własności danych – dostępny na: www.asc-aqua.org
- d) Właściwe przepisy prawa i rozporządzenia organów rządowych lub innych właściwych organów.

CZĘŚĆ A: Uzupełnienie normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja domyślna v5.0, normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja grupowa v2.0 oraz normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja dla organizacji mających kontakt z klientem v2.0 (wymagania dla organizacji)

Prawo do ubiegania się o certyfikat łańcucha nadzoru ASC

W celu otrzymania certyfikatu łańcucha nadzoru ASC podmioty zajmujące się przetwórstwem, przetwórstwem na zlecenie, pakowaniem lub przepakowywaniem muszą posiadać certyfikat zgodny z systemem uznanym przez [Global Food Safety Initiative \(GFSI\)](#) lub normą [ISO 22000](#) obejmujący ich łańcuch dostaw przez cały okres certyfikacji łańcucha nadzoru przez ASC.

Organizacje o rocznym obrocie poniżej 2 mln EUR **lub** poniżej 200 t przerobionego towaru **lub** zatrudniające mniej niż 50 pracowników (w szczytowym okresie) są zwolnione z tego wymogu, jednakże mają obowiązek przestrzegać przepisów i poddawać się kontrolom z zakresu bezpieczeństwa żywności.

Wskazówki. Rodzaje działalności zostały zdefiniowane w dokumencie [Warunki certyfikacji łańcucha nadzoru przez MSC v3.1](#), Tabela 4. Definicje zakresu działalności. System uznany przez -GFSI lub certyfikat ISO 22000 mają zastosowanie wyłączne do zakładów, które wykonują określoną działalność. Organizacjom zwolnionym ze względu na swój rozmiar zaleca się prowadzenie dokumentacji bezpiecznej i legalnej produkcji owoców morza poprzez niezależne programy zatwierdzające, odpowiednie do skali i lokalizacji ich działalności, np. [BRCGS START](#), [GFSI Global Markets Programme](#), [Safe and Local Supplier Approval \(SALSA\)](#) w Wielkiej Brytanii lub inne podobne programy dla małych przedsiębiorstw.

Zasada 1. Certyfikowane produkty pochodzą od certyfikowanych dostawców

1.1. *„Organizacja musi wdrożyć procedurę, która zagwarantuje, że wszystkie certyfikowane produkty będą pochodzić od certyfikowanych dostawców, z certyfikowanych łowisk czy hodowli”.*

1.1.1. Organizacje, które nabywają towar bezpośrednio w hodowlach ASC, w tym również od nowego dostawcy, mają obowiązek zweryfikować punkt początkowy łańcucha nadzoru i upewnić się, że w łańcuchu nie ma żadnych luk w certyfikacji między punktem końcowym certyfikacji a punktem sprzedaży pierwszemu nabywcy w łańcuchu dostaw.

1.1.1(a). W przypadku istnienia takiej luki i braku odpowiedniej reakcji certyfikowany łańcuch nadzoru zostanie zerwany, a organizacja nie będzie mogła sprzedać danego towaru jako towaru certyfikowanego.

Wskazówki dotyczące punktów 1.1.1 oraz 1.1.1(a). Należy zapoznać się z treścią dokumentu Wskazówki dotyczące normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru 1.1. Punkt początkowy łańcucha nadzoru jest określony w raporcie z audytu hodowli oraz w certyfikacie hodowli. Przykładowo, jeżeli zakres certyfikatu hodowli (lub łańcucha nadzoru hodowli) kończy się na rozładunku w doku, certyfikat łańcucha nadzoru pierwszego nabywcy musi obejmować swoim zakresem dok i dalsze kroki. Podobnie, jeżeli zakres certyfikatu hodowli (lub łańcucha nadzoru hodowli) kończy się u jej bramy, certyfikat łańcucha nadzoru pierwszego nabywcy musi obejmować swoim zakresem czynności od bramy. Lukę można usunąć, upewniając się, że została objęta zakresem certyfikatu łańcucha nadzoru. Może zostać objęta certyfikatem łańcucha nadzoru organizacji lub certyfikatem innego podmiotu (w zależności od sytuacji – certyfikatem łańcucha nadzoru lub hodowli).

1.1.2. Organizacje, które nabywają towar bezpośrednio w hodowlach ASC, w tym u nowego dostawcy, zobowiązane są do weryfikacji czynników, które mogą wpływać na prawo do sprzedaży produktu jako produktu certyfikowanego.

Wskazówki dotyczące punktu 1.1.2: Na stronie internetowej ASC można znaleźć [listę czynników, które mogą wpływać na prawo do sprzedaży produktu](#) jako produktu certyfikowanego. Należy zapoznać się z listą i potwierdzić, że żaden z wymienionych czynników nie dotyczy towaru.

Zasada 4. Pochodzenie certyfikowanych produktów jest możliwe do prześledzenia, a ich ilości są dokumentowane

4.4. „Organizacja zobowiązana jest do prowadzenia dokumentacji umożliwiającej obliczenie ilości certyfikowanego produktu”.

4.4.2. (Punkt 4.2.2 normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja dla organizacji mających kontakt z klientem v2.0). Organizacja jest zobowiązana do przekazywania fundacji ASC żądanych danych z częstotliwością oraz w formie określonej przez ASC.

Wskazówki dotyczące punktu 4.4.2 (Punkt 4.2.2 normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja dla organizacji mających kontakt z klientem v2.0). Dane wymagające przekazania obejmują informacje o wielkości sprzedaży i zakupów, gatunkach, nabywcach i dostawcach oraz produktach, z którymi konsumenci mają bezpośrednią lub pośrednią styczność. Organizacja może zostać poproszona o udostępnienie danych o produktach pochodzących z certyfikowanych źródeł, które nie są sprzedawane jako produkty certyfikowane, w celu weryfikacji zgodności z wymogami ASC, np. podczas kontroli. Szczegółowe informacje można znaleźć na stronie [ASC](#).

4.4.3. (Nie dotyczy normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja dla organizacji mających kontakt z klientem v2.0). Jeżeli zakupiony towar posiada certyfikat ASC, ale następnie utraci

status produktu certyfikowanego (i nie będzie mógł zostać sprzedany jako produkt certyfikowany), organizacja zobowiązana będzie udostępnić dokumentację takiego produktu na potrzeby kontroli.

Wskazówki dotyczące punktu 4.4.3. (Nie dotyczy normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja dla organizacji mających kontakt z klientem v2.0). Dostęp do dokumentacji należy zapewnić ASC, OoZ lub organowi akredytującemu.

Zasada 5. System zarządzania organizacją spełnia wymagania niniejszej normy

5.2. „Zgłaszanie zmian”

5.2.1.1. (Punkt 5.3.1.1 normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja dla organizacji mających kontakt z klientem v2.0). Łańcuch nadzoru ASC wymaga, aby organizacja posiadała skuteczne procedury zgłaszania do swojego OoZ w ciągu dwóch (2) dni każdego z następujących zdarzeń:

- (a) unieważnienie certyfikatu GFSI lub ISO 22000 (jeżeli organizacja jest przetwórcą lub pakującym i nie jest zwolniona z obowiązku ich posiadania w oparciu o wielkość firmy).
- (b) wszczęcie postępowania sądowego lub innego postępowania prawnego, którego przedmiot wchodzi w zakres normy dotyczącej łańcucha nadzoru.
- (c) powzięcie informacji o tym, że organizacja lub produkty nie spełniają wymogów obowiązującego prawa, przepisów, norm i/lub wymogów ASC.

„5.4. Produkt niezgodny”

5.4.2. (Punkt 5.5.2 normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja dla organizacji mających kontakt z klientem v2.0). W przypadku produktów niezgodnych należy postępować zgodnie z procedurą dotyczącą produktów niezgodnych.

„5.5. Informacje umożliwiające śledzenie pochodzenia oraz gwarancje dotyczące łańcucha dostaw”

5.5.2.1. (Punkt 5.6.2.1 normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja dla organizacji mających kontakt z klientem v2.0). W łańcuchu nadzoru ASC organizacja zobowiązana jest do umożliwienia MSC lub jej upoważnionym przedstawicielom, ASC lub jej upoważnionym przedstawicielom, OoZ i/lub organowi akredytującemu pobranie próbek towaru pochodzącego z certyfikowanych źródeł lub innych substancji na potrzeby badań uwierzytelniających lub weryfikacji zgodności.

Wskazówki dotyczące punktu 5.5.2.1 (Punkt 5.6.2.1 normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja dla organizacji mających kontakt z klientem v2.0). Próbkę z certyfikowanych źródeł obejmują owoce morza, które nie są sprzedawane ani wysyłane jako produkty certyfikowane. Próbkę produktów, które nie są sprzedawane ani wysyłane jako produkty certyfikowane, nie są pobierane rutynowo i pobiera się je tylko na potrzeby kontroli oraz prac rozwojowych ASC nad nowymi narzędziami uwierzytelniania produktów. Jeżeli ASC zażąda próbek do badań, które wykażą, że produkt jest zgodny, koszt badań ponosi ASC. Również OoZ może postanowić o pobraniu próbek do badań. W takim przypadku koszt badań ponosi klient. Przedstawiciele pobierający próbki powinni zapoznać się z procedurą pobierania próbek ASC.

5.8. (Punkt 5.9 normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja dla organizacji mających kontakt z klientem v2.0). **Warunki szczególne dotyczące łańcucha nadzoru ASC.**

5.8.1. (Punkt 5.9.1 normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – wersja dla organizacji mających kontakt z klientem v2.0). Organizacja zobowiązana jest do wdrożenia procedury oceny ryzyka oszustwa żywnościowego (OROŻ) obejmującej swym zakresem hodowlane owoce morza, w tym posiadania aktualnego planu interwencji.

Wskazówki dotyczące punktu 5.8.1. (Punkt 5.9.1 normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru – Wersja dla organizacji mających kontakt z klientem v2.0). Celem tego wymogu jest zachęcenie organizacji do budowania świadomości i zwrócenia uwagi na ryzyko wystąpienia oszustwa żywnościowego, a także ciągłe doskonalenie procedury. Celem OROŻ jest wykrycie potencjalnych słabych punktów produktu spożywczego lub składnika oraz określenie ram ustalania priorytetów dotyczących strategii zapobiegania i łagodzenia skutków oszustw żywnościowych. Plan interwencji powinien określać środki kontroli i/lub interwencji konieczne do zabezpieczenia wykrytych słabych punktów, a także sposób wdrożenia tych środków.

Procedura OROŻ i plan interwencji mogą być takie same jak w przypadku systemu bezpieczeństwa żywności uznanego przez GFSI, którego certyfikat organizacja posiada, o ile system obejmuje hodowlane owoce morza. Wszyscy posiadacze certyfikatu ASC dotyczącego łańcucha nadzoru są zobowiązani do przeprowadzenia OROŻ, nawet jeśli nie dotyczy ich obowiązek certyfikacji systemu uznanego przez GFSI przewidziany niniejszym modułem ASC dotyczącym łańcucha nadzoru. OROŻ może obejmować istniejące elementy planów organizacji dotyczących krytycznych punktów kontroli w ramach oceny słabych punktów (VACCP) lub krytycznych punktów kontroli w ramach oceny zagrożeń (TACCP).

Ocenę można przeprowadzać w terminie, który wpisuje się w normalny wewnętrzny cykl zarządzania organizacją, pod warunkiem, że jest przeprowadzana co najmniej raz w roku. Plan interwencji może wpisywać się w ten sam cykl o ile jest na bieżąco aktualizowany i odzwierciedla aktualne ryzyka oraz faktyczne zdarzenia w organizacji i gwarantuje skuteczną odpowiedź na ryzyko wystąpienia oszustwa żywnościowego.

Przykłady zasobów i narzędzi, które można wykorzystać podczas OROŻ:

- Dokumentacja techniczna GFSI dotycząca oszustw żywnościowych
- Ocena narażenia na oszustwa żywnościowe SSAFE
- Wskazówki przeciwdziałania oszustwom żywnościowym USP
- Wstępna kontrola składników na potrzeby oceny narażenia na oszustwa żywnościowe IFT
- Publicznie dostępna specyfikacja nr 96: Ochrona przed oszustwem żywnościowym 2017
- Model wstępnej kontroli pod kątem oszustw żywnościowych – artykuł, ulotka, podręcznik dla początkujących oraz przewodnik Excel
  - Spink, J., Moyer, D.C., Speier-Pero, C. 2016. „Prezentacja modelu wstępnej kontroli pod kątem oszustw żywnościowych (FFIS)”. Food Control 69: 306–314.

- Wytyczna 72 Campden BRI: Praktyczny przewodnik po TACCP/ VACCP, wydanie drugie
- Narzędzia oceny narażenia na oszustwa żywnościowe
- Seria webinarów Michigan State University oraz DNV poświęconych tematyce oszustw żywnościowych
- Ocena narażenia BRC oraz wskazówki interpretacji BRC
- Przewodnik FSSC 22000: Przeciwdziałanie oszustwom żywnościowym
- Wskazówki SQF dotyczące oszustw żywnościowych i audytu oraz Wskazówki dla zakładów i audytorów
- Wytyczna IFS dotycząca przeciwdziałaniu oszustwom produktowym
- Zwalczanie oszustw żywnościowych poprzez ocenę narażenia

Mniejsze lub słabiej rozwinięte organizacje mogą skorzystać z programów [BRCGS START](#), [GFSI Global Markets Programme](#), [Safe and Local Supplier Approval \(SALSA\)](#) w Wielkiej Brytanii lub innych podobnych programów. Można korzystać też z innych narzędzi i przewodników pod warunkiem, że ich cel jest podobny.

CZĘŚĆ B: Uzupelnienie warunków certyfikacji łańcucha nadzoru v3.1 (wymogi dotyczące OoZ)

Brak prawa do ubiegania się o certyfikację

6.2.8.1: OoZ nie może dokonać certyfikacji (ani przedłużyć certyfikatu) organizacji, która spełnia którekolwiek z kryteriów wykluczających określonych przez ASC.

Poniższe kryteria wykluczające odnoszą się do działalności beneficjentów rzeczywistych, kierownictwa, pracowników lub innych osób powiązanych z organizacją oraz podmiotów znajdujących się pod kontrolą organizacji.

- Działania lub produkty niezgodne z obowiązującym prawem i przepisami mającymi zastosowanie do zakresu normy dotyczącej łańcucha nadzoru¹
- Oszustwo, np. wykorzystywanie podrobionych dokumentów lub oszustwa dotyczące owoców morza²
- Korupcja lub inne nieetyczne postępowanie
- Powtarzające się, ciągle lub systematyczne przypadki niezgodności
- Skuteczne oskarżenie o pracę przymusową, pracę dzieci, niewolnictwo lub handel ludźmi
- Organizacja zagraża reputacji ASC ze względu na zastrzeżenia dotyczące jej przejrzystości, bezstronności lub ogólnej wiarygodności

Wskazówki dotyczące punktu 6.2.8.1: Wymagane są obiektywne dowody spełnienia danego kryterium. Informacje i dowody mogą pochodzić od ASC, OoZ lub innych podmiotów. Jeżeli OoZ ma wątpliwości, czy dana organizacja może otrzymać certyfikat, powinien w ramach ostrożności odmówić wydania certyfikatu do czasu wykazania, że organizacja spełnia wymogi ASC. ASC przewiduje, że kryteria wykluczające będą stosowane rzadko i tylko w poważnych przypadkach.

Ponowna certyfikacja będzie możliwa po upływie 24 miesięcy, o ile zostanie udowodnione, że przeprowadzono adekwatną analizę przyczyn źródłowych i wdrożono skuteczne działania naprawcze.

Jeżeli chodzi o kryterium dotyczące działań i produktów niezgodnych z prawem, w poniższej tabeli zaprezentowano przykłady prawa mającego zastosowanie oraz prawa niemającego zastosowania.

Prawo, które ma zastosowanie	Prawo, które nie ma zastosowania
Przepisy dotyczące zezwoleń i licencji na prowadzenie działalności, w tym dotyczące zakładu i sprzętu	Przepisy środowiskowe (chyba że stanowią część przepisów dotyczących zezwoleń i licencji)

¹ Patrz: definicja „zakresu normy dotyczącej łańcucha nadzoru”.

² Patrz: definicja „oszustwa dotyczącego owoców morza”.

Przepisy dotyczące prowadzenia dokumentacji i sprawozdawczości, a także inne przepisy dotyczące śledzenia pochodzenia	Przepisy prawa podatkowego i upadłościowego
Przepisy dotyczące oznakowania, pakowania i innych kwestii związanych z produktem	Prawo karne (brutalne przestępstwa, narkotyki i alkohol, przestępczość białych kołnierzyków)
Przepisy dotyczące bezpieczeństwa żywności i zdrowia publicznego	Prawo morskie
Prawo gospodarcze i prawo spółek (w zakresie systemów zarządzania)	Prawo wojskowe
Prawo społeczne i prawo pracy (praca dzieci, praca przymusowa, niewolnictwo, handel ludźmi, prawa obywatelskie, prawo imigracyjne)	Prawo rodzinne i przepisy regulujące uszczerbek na zdrowiu

6.3. Zastosowanie i rozszerzenie zakresu

6.3.1. „Po ustaleniu zalecanej opcji certyfikacji łańcucha nadzoru i potwierdzeniu prawa wnioskodawcy do ubiegania się o certyfikat OZ zażąda od wnioskodawcy informacji na temat: ...”

6.3.1(e) ... trwających lub zakończonych postępowań sądowych lub innych postępowań prawnych związanych z zakresem normy dotyczącej łańcucha nadzoru, które miały miejsce w ciągu ostatnich 24 miesięcy.

7. Planowanie audytu

7.3. Planowanie dodatkowego audytu łańcucha nadzoru ASC

7.3.1. W przypadku łańcucha nadzoru ASC, przed przystąpieniem do audytu audytor zobowiązany jest do potwierdzenia, że podmioty zajmujące się przetwórstwem, przetwórstwem na zlecenie, pakowaniem lub przepakowywaniem posiadają certyfikat zgodnie z systemem uznanym przez [Global Food Safety Initiative \(GFSI\)](#) lub normą [ISO 22000](#) obejmujący ich łańcuch dostaw przez cały okres certyfikacji łańcucha dostaw przez ASC (chyba że organizacja jest zwolniona z tego obowiązku ze względu na swój niewielki rozmiar zgodnie z kryteriami certyfikacji).

11.3. Częstotliwość kontroli, dodatkowe audyty i niezgodności

11.3.2.5. Oprócz obowiązku przewidzianego w punkcie 11.3.2, posiadacze certyfikatu ASC dotyczącego łańcucha nadzoru będą poddawani niezapowiedzianym audytom w zależności od poziomu ryzyka określonego za pomocą kalkulatora ryzyka ASC.

(a) W przypadku OZ posiadających mniej niż 100 klientów z certyfikatem ASC niezapowiedzianemu audytowi zostanie poddany jeden (1) klient wysokiego ryzyka.

(b) W przypadku OZ posiadających 100 lub więcej klientów z certyfikatem ASC niezapowiedzianemu audytowi zostaną poddani dwaj (2) klienci wysokiego ryzyka.

(c) W tym przypadku audyt nie musi być przeprowadzany na miejscu.

(d) W tym przypadku niezapowiedziany audyt nie jest audytem dodatkowym w stosunku do normalnego rocznego audytu.

(e) W trakcie niezapowiedzianego audytu mogą być pobierane próbki produktów, jeżeli OoZ lub ASC uzna to za konieczne.

11.3.9.1. W przypadku łańcucha nadzoru ASC, jeżeli OoZ uzyska obiektywny dowód na istnienie niezgodności na jakimkolwiek etapie procesu certyfikacji, OoZ zobowiązany będzie w odpowiednim terminie do zgłoszenia niezgodności i sklasyfikowania jej zgodnie z p. 9.2-4 lub podjęcia decyzji certyfikacyjnej stosownej do charakteru niezgodności.

Wskazówki dotyczące punktu 11.3.9.1. W przypadku istnienia obiektywnych dowodów OoZ jest zobowiązany do podjęcia działań niezależnie od działania lub braku działania pozostałych stron. Wyrażenie „w odpowiednim terminie” oznacza bez zwłoki. W odpowiedzi organ może odmówić certyfikacji, zgłosić niezgodność albo zawiesić lub wycofać certyfikat zgodnie z obowiązującymi wymogami, stosownie do powagi problemu i dostępnych dowodów.

11.3.9.2. W łańcuchu nadzoru ASC, jeżeli OoZ poweźmie informację o którejkolwiek z okoliczności wymienionych w punkcie a), b) lub c) poniżej, OoZ w ciągu siedmiu (7) dni określi terminy i działania, które należy podjąć w celu weryfikacji zgodności z odpowiednimi postanowieniami normy dotyczącej łańcucha nadzoru:

- a) zawieszenie lub rozwiązanie umowy o udzieleniu licencji na korzystanie z logo ASC z powodu problemów ze zgodnością zgłoszonych przez ASC,
- b) wszczęcie postępowania sądowego lub innego postępowania prawnego związanego z zakresem normy dotyczącej łańcucha nadzoru,
- c) informacja ze strony organizacji o tym, że organizacja lub jej produkty nie spełniają wymogów obowiązującego prawa, przepisów, norm i/lub wymogów ASC.

11.3.9.3. Jeżeli OoZ poweźmie informację o tym, że warunki umowy o udzieleniu licencji na korzystanie z logo ASC nie są przestrzegane, organ zobowiązany jest do zawiadomienia ASC o tym fakcie w ciągu pięciu (5) dni.

11.3.10. Na żądanie ASC OoZ zobowiązany jest do pobrania próbek towaru pochodzącego z certyfikowanych źródeł lub innych substancji na potrzeby badań uwierzytelniających lub weryfikacji zgodności.

Wskazówki dotyczące punktu 11.3.10. Zob. Wskazówki dotyczące punktu 5.5.2.1 niniejszego modułu. Przedstawiciele pobierający próbki powinni zapoznać się z procedurą pobierania próbek ASC. Żądania pobrania próbek wynikają z oceny ryzyka ASC. Żądanie pobrania próbek może zostać skierowane do OoZ zwłaszcza w przypadku, gdy pracownicy lub przedstawiciele ASC nie są w stanie sami pobrać próbek.

CZĘŚĆ C: Uzupelnienie ogólnych warunków certyfikacji MSC v2.4.1 (wymogi dotyczące OOZ)

4.8.6. Umowa z klientami

4.8.6. „Umowa OOZ z klientami łańcucha nadzoru powinna zawierać następujące elementy:

a. *Zobowiązanie klienta do przestrzegania warunków odpowiedniej normy MSC dotyczącej łańcucha nadzoru”.*

i. W przypadku klientów z zakresem obejmującym ASC klient jest zobowiązany do przestrzegania postanowień modułu ASC dotyczącego łańcucha nadzoru.

7.4.9. Podstawy zawieszenia certyfikatu łańcucha nadzoru

7.4.9. „OOZ zobowiązany jest do zawieszenia certyfikatu łańcucha nadzoru w przypadku wystąpienia którejkolwiek z następujących okoliczności:”

7.4.9(k). OOZ lub ASC stwierdzi, że organizacja spełnia którekolwiek z kryteriów wykluczających określonych przez ASC.

7.4.9(l). Jeżeli organizacja jest zobowiązana do posiadania systemu uznanego przez GFSI lub certyfikatu ISO 22000, a certyfikat zostanie unieważniony w jakimkolwiek momencie w okresie certyfikacji łańcucha nadzoru.

CZĘŚĆ D: Uzupełnienie terminologii MSC-MSCI v1.3

Produkt niezgodny z wymogami ASC

Produkt, który został określony, sprzedany lub wysłany jako produkt certyfikowany, ale nie można ustalić jego pochodzenia z hodowli certyfikowanej przez ASC lub jest niezgodny z wymogami ASC. Produkt niezgodny z wymogami ASC nie może zostać sprzedany jako produkt certyfikowany.

Zakres normy dotyczącej łańcucha nadzoru

Termin dotyczy zakresu zagadnień objętych normą dotyczącą łańcucha nadzoru. Aby zagadnienie wchodziło w zakres przedmiotowy normy, norma musi zawierać co najmniej jedno postanowienie dotyczące tego zagadnienia. Przykładowo, zagadnienia objęte zakresem normy to oznakowanie produktu (2.3, 2.4), oszustwa dotyczące owoców morza (3.1, 5.8), śledzenie pochodzenia produktu (Zasada 4), praca przymusowa i praca dzieci (5.7) oraz bezpieczeństwo żywności. Z kolei zagadnienia środowiskowe nie wchodzą w zakres normy.

Oszustwo dotyczące owoców morza

Oszustwo dotyczące owoców morza to celowe podanie nieprawdziwych informacji na temat owoców morza (lub składników) z zamiarem oszukania klienta w celu odniesienia korzyści finansowej lub gospodarczej. Wyróżnia się wiele typów oszustw, które mogą mieć miejsce na różnych etapach krajowego lub międzynarodowego łańcucha dostaw.

Oszustwem jest np. substytucja (zastąpienie jednego gatunku innym, produktu niecertyfikowanego certyfikowanym itp.), sztuczne zwiększenie objętości produktu, celowe oznakowanie produktu i/lub składników w sposób wprowadzający w błąd, podanie nieprawdziwych informacji o pochodzeniu, niewłaściwe oznaczenie marki, podanie nieprawdziwych informacji w materiałach marketingowych, podrobienie i sfalszowanie dokumentów, wprowadzenie niedozwolonych ulepszeń, użycie niezadeklarowanych dodatków, np. środków wiążących wodę w celu zwiększenia masy produktu, dodanie wody lub lodu w celu zwiększenia masy produktu, niezgodne z prawem stosowanie dodatków w celu poprawienia wyglądu produktu, stosowanie substancji niezgodnych z oświadczeniami dotyczącymi produktu (np. na temat braku zawartości GMO, składników pasz itp.) i inne podobne działania.